

เทศน์เช้า วันที่ ๑๕ มีนาคม ๒๕๔๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดสันติธรรมาราม ต.คลองตากต อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

เวลามันเจริญมา เห็นไหม เวลาประเทศชาติเจริญขึ้นมา คนเจริญขึ้นมาแล้ว คนเกิดในประเทศชาติใด เจริญขึ้นมามันก็มีเครื่องอาศัย ทุกคนอยากไปอยู่ในประเทศชาตินั้น มันต้องมีความเจริญขึ้นมาก่อน มันถึงมีการทำลายกัน ถ้าไม่มีการเจริญขึ้นมาก่อน มันอยู่กันโดยเสมอภาค มันก็ไม่มีสิ่งใดหรรอก

คุณสมัยโบราณ เห็นไหม ยุคหิน หินมันไม่กัดกร่อนในตัวมันเองนะ พอยุคโลหะ ยุคเหล็ก พอยุคเหล็กสังคมเปลี่ยนไปมหาศาลเลย พอมีพวกโลหะมีต่างๆ สังคมเปลี่ยนไป แต่มันก็ทำลายตัวมันเองตลอดไปนะ เจริญขนาดไหน ยิ่งเจริญมากขนาดไหน สิ่งที่ว่ามันเข้ามาเบียดเบียนกันในสังคมนั้นมันก็เร้าร้อนไป

แต่ถ้าเป็นยุคโบราณ เขาอยู่โดยธรรมชาติของเขา นี่สนิมมันกินในตัวมันเอง แต่ถ้าคนใช้ประโยชน์มัน เวลาเราสร้างบ้านสร้างเรือนด้วยเหล็ก เราพยายามกันสนิม เพราะอะไร? เพราะสิ่งนี้จะทำอย่างไรให้มันสวยงามขนาดไหนก็ได้ แต่เราก็ต้องมีการป้องกันมัน

ในความคิดของมนุษย์ก็เหมือนกัน ถ้าความคิดมันเป็นคุณงามความดี สิ่งนี้เป็นมรรคนะ ว่ามันเป็นความหยาบ คิดว่าอยากกระทำเป็นกิเลสกันหมด ไม่ใช่ ความอยากในสิ่งที่ เป็นคุณงามความดีใจ แต่ถ้าความอยากมันเป็นกิเลสทั้งหมด เราเกิดมาเราก็ไม่ต้องทำอะไรดี มันก็เป็นนิพพานกันไปหมดใช่ไหม พอเกิดมามันก็นอนกันเฉยๆ แล้วมันจะเป็นไปกันได้อย่างไร มันเป็นไปไม่ได้หรอก มันต้องมีการกระทำ

แต่การกระทำอย่างนี้ นี่ถ้าโดยกิเลสมันหลอกตัวเอง เห็นไหม นี่สนิมมันกัดกร่อนตัวมันเองนะ ความคิดของกิเลสมันกัดกร่อนหัวใจเราเองนะ แล้วสิ่งที่จะเป็นคุณงามความดีคือสิ่งที่จะเป็นยากันสนิม เป็นสิ่งที่ป้องกันสนิมไม่ให้เกิดในตัวมันเอง มัน

บอกถึงนั้นเป็นกิเลสเลย แต่เวลาสนิมมันกัดตัวมันเอง มันไม่ยอมรับว่าสิ่งนั้นเป็นกิเลส นะ สิ่งนั้นมันทำลายตัวมันเอง

แต่เหลือเวลามันสุกก่อนไปแล้ว มันไม่มี มันย่อยสลายไปหมดนะ แต่หัวใจมันไม่ เคยย่อยสลายไป เพราะธาตุนี้มันไม่เคยตาย แต่เวลากิเลสมันให้ผลขึ้นมา เวลามันคิดมัน ต้องการ มันเป็นตัณหาทะยานอยาก ผลที่เกิดขึ้นมาจากผลของมันคือผลที่เกิดจากกิเลส ใจ กิเลสมันแสวงหาสิ่งที่เป็นอกุศลขึ้นมา แล้วมันจับสมในหัวใจนี้ สิ่งหัวใจมันรับไว้ มันทุกข์ร้อนมาก แต่ถ้ามันเป็นความอยากที่เป็นมรรคนะ เช่น เรากะทำกันอยู่นี้ ทำไม เราต้องแสวงหา นี้คุณแสวงหาเพื่ออะไร? เราจะทำบุญกุศลทำไมเราต้องแสวงหา แสวงหาเพราะอะไร? เพราะคนมันโง่คนฉลาดนะ

คุณดูเวลาทางแอฟริกันนะ เขาขาดแคลนน้ำ เขาบอกว่าน้ำสกปรกถ้าเขามีร้อยลิตร กับน้ำสะอาดมีหนึ่งลิตรเขาจะเลือกอะไร? เห็นไหม แต่ด้วยการใช้สอย เขาก็ต้องเลือก ร้อยลิตรเอาไว้ก่อน แต่ถ้าคุณประโยชน์ของมันหนึ่งลิตรของมันมีคุณประโยชน์มากกว่า เห็นไหม แหล่งน้ำเขายังต้องรักษาแหล่งน้ำที่บริสุทธิ์นะ แหล่งน้ำที่มันมีสารพิษ

นี่ก็เหมือนกัน เราจะทำบุญกุศลของเรา ในความเชื่อ ใจ! ความเชื่ออันนี้ มันจะ จริงไม่จริง กาลามสูตร ถ้าเราเชื่อว่า สิ่งนั้นดีนี่เป็นดีที่ดี แต่ดีเปรี้ยวไหม ดีนี่มันเป็นกรดไหม ถ้าดีที่มันเป็นคุณงามความดี พิษผลของเราเวลาหว่านลงไป มันก็มี ประโยชน์กับเรา นี่เวลาทำคุณงามความดีไป สิ่งที่ว่าทำความชั่ว บาปอกุศลมันเป็นสิ่งที่ รongรับ ผลรับคืออยู่ที่ใจ กิเลสมันทำให้เราทำชั่วนะ แต่ผลที่รับกิเลสมันไม่รับกับเรา เพราะกิเลสมันเกิดดับ ถ้ากิเลสมันเป็นเราจริงๆ พระอรหันต์เกิดขึ้นมาได้หรือ ออก องค์กรสมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาไม่ได้ กิเลสนี้ฆ่าได้ กิเลสนี้ทำลายออกไป ได้ กิเลสทำออกไปจากใจได้

แต่ขณะที่กิเลสมันเกิดกับเรา คุณดูคน คุณเด็ก เห็นไหม นี่กิเลสหยาบ กิเลสหนา ต่างกัน กิเลสบางต่างกัน คนเรานี่นิสัยนูนนวลอ่อนหวานต่างกัน คนเราเข้มแข็ง คนเรานี่ สิ่งนี้มันเป็นที่กิเลสมันต้องการสิ่งใด มันสะใจมันขนาดไหน เห็นไหม แต่ถ้าเป็นมรรค ละ มรรค เห็นไหม เราก็ต้องทำคุณงามความดี ที่เราแสวงหากันอย่างนี้ เขาบอกว่าทำไม

ทำให้เราเดือดร้อน ทำให้เราเดือดร้อน คนฉลาดต้องมีการแสวงหา คนฉลาดต้อง
ชวนขวยของเรา เราต้องป้องกันของเรา ว่าเหล็กของเราจะไม่ให้มีสนิมกัดกร่อนมัน

นี่ประทุษร้ายสกุล ถ้าเป็นการประทุษร้ายสกุล เพราะมันต้องมีสกุลก่อน มันถึง
ให้ประทุษร้ายได้ เห็นไหม องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดขึ้นมาพึ่งสองพันกว่าปี
เอง นี่ยุคไหน ยุคที่เขามีความเจริญมาแล้ว ยุคโลหะมาแล้ว เห็นไหม นี่สิ่งที่องค์สมเด็จพระ
พระสัมมาสัมพุทธเจ้าเกิดขึ้นมา ตรัสรู้ขึ้นมาแล้ววางธรรมไว้ แล้ววางธรรมและวินัยไว้
นะ ประทุษร้ายสกุล นี่ขนาดเราไม่เข้าใจ

ดูสิ ศรัทธาความเชื่อ ภิกษุทำให้ศรัทธาไทยตกร่วง ถ้าเรามีศรัทธาอยู่เราไปทำลาย
เขา นี่ทำให้เป็นอาบัติปาจิตตีย์ แค่ว่าศรัทธาไทยคือเขาทำศรัทธา แต่เวลาครูบาอาจารย์
เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกพระนาถิตะ ตอนเย็นที่พระเขาจะมาเฝ้าองค์
สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้านะ

“นาถิตะนั้น ใครเขามา คั่งชาวประมงเขามาหาปลากัน”

แม้แต่พระเขาบวชใหม่ แล้วจะมาพึ่งธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า
มาทำให้มีความกระทบกระเทือนในวัดนั้น องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ายังให้ไล่
ออกไปจากวัดนั้นเลย นี่เราบอกว่าทำศรัทธาไทยให้ตกร่วง ไซ้ ศรัทธาเราไม่ตกร่วง แต่
ศรัทธามันต้องพัฒนา ศรัทธาอย่างหยาบๆ ขึ้นไปนี่ มันก็ละเอียดขึ้นไป เห็นไหม

นี่จากศรัทธาเป็นอจลศรัทธา เป็นศรัทธาของพระอริยเจ้า อจลศรัทธาใจนี้มันเข้า
ไปสัมผัสกับธรรมแล้ว ใครจะพูดอย่างไรมันก็ไม่เชื่อเขาหรอก ไม่ถือนมกลคตินข้าวแน่น
นอน ในเมื่อถึงพระพุทธรูป พระธรรม พระสงฆ์ แล้วจะเป็นอย่างอื่นไปไม่ได้ เห็นไหม ถ้า
เป็นอย่างอื่นไม่ได้แล้วทำไมเวลาครูบาอาจารย์ท่านขึ้นไปหาครูบาอาจารย์ ทำไมท่านมี
การโต้เถียงกันล่ะ

การโต้เถียงกันเพราะอะไร? เพราะว่าเรามีทิฏฐิอย่างนี้ ความเห็นของเรา เราเห็น
ทั้งหมด ความเห็นนะเห็นจริง แต่ความเห็นนั้นไม่จริง ถ้ายังมีกิเลสเจือปนอยู่ยังไม่เป็น
ความจริง ถ้ามีความจริงมันก็ต้องพัฒนา การพัฒนามีการโต้แย้งกัน การโต้แย้งกันนี้มัน
ไม่ใช่เป็นการทำลาย มันเป็นการส่งเสริมกันไง การส่งเสริมการชี้ชุมทรัพย์

ถ้าเรามีการผิดพลาดในหัวใจ หัวใจเรามีเหลือบมีซ่อนเร้น ก็เลสมันซ่อนเร้นใน หัวใจของเรา แล้วกิเลสมันร้ายนัก เห็นไหม จิตเดิมแท้ที่ส่องใส จิตเดิมแท้ที่หมองไปด้วย อุปกิเลส พอจิตเดิมแท้ที่ส่องใส มันส่องใส มันสะอาดมันก็ว่ามันเป็นนิพพานๆ ใจ ที่ๆ ที่มันเป็นมารณะนี้ โอ้ความส่องใสนี้มันเป็นมารเพราะอะไร? เพราะวิปัสสนุกิเลส เห็น ใหม โอภาส ความสว่างไสว สิ่งที่ความสว่างนี้เป็นวิปัสสนุกิเลส เป็นกิเลสอย่างอื่นทั้งนั้น ละ มันเป็นกิเลสทั้งหมดเลย

แต่ถ้าเป็นความเห็นของเราละ สิ่งที่มันสว่างไสวมันมีความสุข มันจะเป็นกิเลส ไปได้อย่างไร แล้วเราก็จะนอนจมกับกัน นี่สนิมอันละเอียด สนิมที่มันกินตัวมันเองแล้ว มันกัดกร่อนตัวมันเองใจ แล้วเราก็เข้าใจว่าสนิมนี้มันเป็นธรรมๆ มันกัดกร่อนของมันอยู่ ตลอดไป

แต่ครูบาอาจารย์บอกสิ่งนั้นมันนะ มันเป็นการคิดข้อง มันเป็นเรื่องที่เป็นภวาสวะ เพราะความสว่างมันเกิดจากไหนล่ะ? ความว่างมันเกิดจากไหนล่ะ? สิ่งนี้มีฐานอยู่ มีที่ตั้ง อยู่ สิ่งนี้มันมีฐานมีที่ตั้งอยู่ ความว่างเกิดจากใจ ความสว่างเกิดจากใจ ถ้ามีใจอยู่ มันเป็น ภพ มันเป็นที่ตั้งของความรู้สึก ถ้าที่ตั้งของความรู้สึกนั้นคือยังมีที่เกิดอยู่ ยังมีที่เกิดที่ตาย อยู่ เห็นไหม นี่มันก็ต้องมีการชี้แจงการชี้ นำกัน แต่อุบายสิ อุบายการชี้ นำนี้จะทำอย่างไร? ไม่ใช่บอกตรงๆ หรือ

ดูสิ เราสอนลูกเรา เราบอกว่าสิ่งนี้ผิดมันจะว่าไหม? ลูกเบื่อหน่ายพ่อแม่มากนะ พ่อแม่คอยติเตียนเบื่อหน่ายมากเลย ทำไมแม่ว่าอย่างนั้น ทั้งๆ ที่แม่นะ เวลาทางคำพูด เห็นไหม นี่อาบน้ำร้อนมาก่อน นี่เด็กมันก็เบื่อมากเลย อาบน้ำร้อนมาก่อน แล้วพอเด็กมัน โตขึ้นมามันก็เป็นอย่างนั้น นี่วุฒิภาวะ กาลเวลา มันบังไว้ นะ มันบังจิตของเรา ความรู้สึก เราเราก็เจอสภาวะแบบนี้ แล้วพอเราไปมีลูกมีหลาน เราก็จะสอนอย่างนี้ตลอดไป

นี่มันบังกันไว้แบบนี้ มันเป็นอดีตอนาคต แล้วบังปัจจุบันนี้ไว้ แล้วปัจจุบันเราว่า เราไม่เห็นเลย เราก็ยึดของเราว่าเรารู้เราเห็น นี่สิ่งที่พัฒนาอันนี้ จะบอกว่าถ้ามันทำลาย ศรัทธาความเชื่อของเขา เราไปโต้แย้งของเขา ไปทำศรัทธาของเขาแตกกว้างลงไป เป็น อาบัติปาจิตตีย์

ในพระนะ เพราะต้องการให้ทุกคนมีการแสวงหา ให้ทุกคนมีความสนใจใจ มีศรัทธา ถ้าไม่มีศรัทธาในทรัพย์ของมนุษย์ นี่ศรัทธาความเชื่อเป็นอริยทรัพย์ ถ้าไม่มีศรัทธาความเชื่อ เหมือนห้วงจักร ที่มานั่งกันอยู่นี้มาจากอะไร? ถ้าไม่จากศรัทธาไม่มาจากความเชื่อ ศรัทธาความเชื่อมันสามารถจูงเราไปทำสิ่งดีๆ ได้หมดเลย แล้วศรัทธาความเชื่อไปทำลายมัน มันจะจูงอะไรไปล่ะ? มันจูงไปไม่ได้เห็นไหม ศรัทธาความเชื่อถึงได้เป็นอริยทรัพย์

อริยทรัพย์จูงให้เราได้เข้ามาฟังธรรม แล้วฟังธรรมทำให้เราพัฒนาขึ้นมา ฟังธรรม เห็นใหม่ นี่มีอาหารมหาศาลเลย คุณ คุณแบบโกดังที่เก็บอาหาร เป็นโกดังๆ เลยนะ ถ้าเก็บเอาไว้อย่างนั้นมันก็เน่าเสียไป เพราะมันใช้ประโยชน์ไม่ได้ เห็นใหม่ นี่ก็เหมือนกัน ศรัทธาความเชื่อเราจะพัฒนามันขึ้นมาอย่างไร จะหล่อหลอมขึ้นมาอย่างไร เหมือนมีอาหารเลย เราไปซื้ออาหารมาเห็นใหม่ เราไปซื้อวัตถุดิบมาเพื่อจะเป็นอาหาร อย่างเช่น กับข้าวนี้ถ้าเราไม่ประกอบให้เป็นกับข้าวขึ้นมา วางไว้มันก็เน่าเสียเหมือนกัน

นี่ก็เหมือนกัน ศรัทธาความเชื่อมันเจริญแล้วเสื่อม มันมีความเสื่อมนะ เอ๊ะ! ทำไมท่านเป็นอย่างนี้ เอ๊ะ! ทำไมศาสนาเป็นอย่างนั้น มันไม่เชื่อไปหมดเลย เพราะกิเลสอยู่ในหัวใจมันไม่เชื่อ มันเชื่อตัวมันเองเพราะอะไร? เพราะมันเป็นมาร ถ้าเรามีความเชื่อเราแก้ไขได้ ก็คือเข้าไปแก้ไขมัน

นี่สนิมในใจ ถ้าเราเข้าไปแก้สนิมในใจ สนิมมันยอมให้แก้ตัวมันไหม สนิมมันไม่รู้สึกรู้สึกตัวมันหรือ เพราะเราขึ้นไปทำมันขึ้นมาเพราะมันไม่มีชีวิต แต่กิเลสมันมีความรู้สึก มันเกิดจากจิต มันเกิดจากธาตุรู้ นะ มันมีชีวิต มันมีการต่อต้านนะ เช่น เรามีศรัทธา เราจะมาประพฤติปฏิบัติ เดี่ยวจะเป็นอย่างนั้น เดี่ยวจะเป็นอย่างนี้ ผัดวันประกันพรุ่งไปเรื่อยๆ นี่คืออะไร? ขณะที่มันเคลื่อน เคลื่อนให้การประพฤติปฏิบัติได้เคลื่อนไหวออก นี่ผัดผ่อนไปอย่างนี้ แล้วทำบ่อยครั้งเข้าๆ เคยเป็นจริต เป็นนิสัย เป็นคนโลเล เป็นคนอ่อนแอ เป็นคนไม่จริงจัง ไม่จริงจังความจริงมันอยู่ที่ไหน? ความจริงอยู่ที่ใจ ใจนี้มันจริงอยู่แล้ว ถ้าสิ่งนี้ไม่จริงเข้าไป มันจะเข้าไปความจริงเข้าไปได้อย่างไร?

เราต้องมีสติจะมีอริยทรัพย์ มีสติจะขึ้นไปนี่มันจะไปกำจัดสนิมอันนั้น ถ้าสนิมอันนี้ไม่มี สนิมในหัวใจนี้ไม่มี มันจะไปประทุษร้ายสกุลไปได้อย่างไร ประทุษร้ายสกุล

ประทุษร้ายสังคม ประทุษร้ายต่างๆ มันเป็นความประทุษร้ายเพราะอะไร? เพราะกิเลสในหัวใจของมันมีมุมมองที่แตกต่าง สิ่งที่มีความแตกต่างแต่ต้องเคารพของเขา เคารพความเห็นของแต่ละบุคคล

เพราะมันเป็นจิตเป็นนิสัย เป็นความเชื่อของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน ความเชื่อไม่ใช่ความจริง ถ้าเป็นความจริงขึ้นมาแล้วนี้ ถึงอริยสัจอันเดียวแล้วนี้ ไอ้ความเชื่อนั้นเป็นพาหะ เป็นเครื่องดำเนิน สิ่งนี้เป็นเครื่องดำเนินมาให้ถึงความจริงให้ได้ ถึงความจริงแล้วต้องเป็นอันเดียวกัน ถ้าความจริงไม่เป็นอันเดียวกัน เพราะความรู้สึกออกมาจากใจ

นี่ศูนย์กลางของธรรมะอยู่ที่หัวใจ เพราะศูนย์กลางของธรรมะอยู่ที่ความรู้สึกของใจแล้วจะไปแก้ไขที่ใจ แล้วใจอันเดียวกันนี้มันจะไม่ไปถึงศูนย์กลางอันเดียวกันได้อย่างไร เห็นไหม จากใจดวงหนึ่งสู่ใจอีกดวงหนึ่ง วิธีการต่างกัน แต่ถึงที่สุดแล้วผลต้องเหมือนกัน

เหมือนกับเราทานอาหาร อาหารแต่ละชนิด ของแต่ละชนชาติก็ไม่เหมือนกัน ผลของมันคือมันลงไปในกระเพาะแล้วอิมเหมือนกัน แต่มันจะให้สารอาหารกับร่างกายขนาดไหน มันก็เป็นอาหารแต่ละชนิดนั้นๆ

แต่ความอิมความพอใจของใจ เพราะอะไร? เพราะเราเกิดมามีร่างกายและจิตใจ ร่างกายนี้มันต้องเสื่อมสภาพไปเป็นธรรมดา สิ่งนี้เสื่อมสภาพไปเป็นธรรมดา เราหายใจอาหารอย่างหยาบๆ เห็นไหม อาหารคือคำข้าว อาหารอย่างละเอียดคือออกซิเจน คืออาหารของร่างกายนี้ เราไม่คิดว่ามันเป็นอาหารนะ

คุณดูเวลาเรดื่มน้ำ อาหารนี้ขาดแคลนได้ เราอดอาหารได้เพื่อผ่อนคลาย เพื่อจะไม่ให้ธาตุมันทับร่างกาย แต่น้ำอดไม่ได้เห็นไหม เวลาบวชนีบริจาร ๘ มีทั้งบาตร มีทั้งชมกรก บาตรคืออาหาร ชมกรกคือเครื่องกรองน้ำ น้ำขาดไม่ได้ ชีวิตขาดการบำรุงไม่ได้ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าตรัสรู้ธรรมขึ้นมาแล้วนี้ สิ่งใดเป็นประโยชน์จะวางไว้ๆ แล้วป้องกันไว้ตลอดหมดเลย แม้แต่ผ้าเวลาได้ผ้ามาเห็นไหม นี่ต้องมีวิกปไว้ เพราะอะไร? เพราะถ้าเป็นของตนเองมันจะนั่งฝืนเลยนะ จะทำอย่างนี้ๆ นี่เห็นไหม

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบัญญัติธรรมและวินัยไว้เพื่อป้องกันกิเลสของเราไว้หมดเลย เพราะกิเลสในหัวใจเราไม่ทันนะ แต่เวลาธรรมวินัยเราก็จะไปประทุษร้ายอย่างนี้ก็ไม่จำเป็นๆ ทั้งๆ ที่เราโง่งนะ ตาบอดคนนะ มันยังเถียง กิเลสมันเถียงกันตลอดไป แม้แต่มันไม่เห็นนะ มันก็เถียงไว้ก่อน ทั้งๆ ที่กิเลสมันยังไม่ได้สัมผัสใจมันเลยนะ แต่องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าวางธรรมและวินัยไว้ ถ้าวางธรรมวินัยไว้ เราประทุษร้ายธรรมและวินัย แล้วไม่ประทุษร้ายความรู้สึกตัวเราเอง ถ้าจิตมันเข้าไปสัมผัสแล้ว

ครูบาอาจารย์บอกเลย นี่เวลาเราปฏิบัติเข้าไปแล้วถึงธรรมแล้วจะไปกราบองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจากหัวใจนะ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้ารู้ได้อย่างไร ดูอย่างหลวงปู่มนต์ลี ถ้าหลวงปู่มนต์ลี ในพระไตรปิฎกในประเทศไทยไม่มีหรือ พระไตรปิฎก แล้วครูบาอาจารย์ไม่มีหรือ นักปราชญ์ในเมืองไทยไม่มีหรือ มีมหาศาลเลย แล้วหลวงปู่มนต์ลี ไปปรึกษาใคร ปรึกษาใครไม่ได้เห็นไหม

เวลาประพฤติกปฏิบัติขึ้นมา ย้อนกลับไปจิตใจ นี่จิตเข้าไปสมบัติแล้วน้อมจิตเข้ามา นี่ มโนสัญเจตนาหาร ความเป็นมโน เป็นธาตุ เป็นสภาวะที่ว่าจิตเดิมแท้ที่ส่องใส นี่ น้อมนำกันไม่ได้ นิพพานมันมีอย่างนี้ไง สัมผัสได้จากผู้ที่ประพฤติกปฏิบัติ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะแจ้งวิธีการ นี่วางธรรมอย่างไรๆ มันให้เข้ากับกาลสมัย

ดูสิกาลสมัย เห็นไหม เดียวนี้การประพฤติกปฏิบัติต้องเจริญๆ แล้วพระจะมาสวนกระแสสังคมได้อย่างไร แต่ถ้ามันมีความมุ่งมั่นกับการชำระกิเลสนะ สิ่งนี้กิเลสเราอยากชนะมันเลย แล้วการกระทำแค่บริหารจัดการ ความดำรงชีวิตให้ถูกธรรมวินัย เพื่ออะไร? เพราะองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าให้ธรรมวินัยเข้าไปถึงหัวใจอยู่แล้ว ทวนกระแสตลอดไป

เราจะไปสะดวกสบายเหมือนกับโลกเขาได้อย่างไร เพราะเรื่องของโลกเขาเป็นเรื่องของกิเลส เรื่องของความมั่งง่าย เรื่องของธรรมนี่เป็นเรื่องของการตัดแปลง การขัดเกลา การตัดแปลงกิเลส การตัดแปลงไม่ให้มันสะดวกสบายเกินไป ถ้ามั่นเห็นโทษๆ มันก็จะย้อนกลับเข้ามาในหัวใจ

สิ่งนี้มันเป็นการทำลาย ไม่ประทุษร้ายสกุล สกุลของธรรมและวินัย สกุลของชาวพุทธเรา ชาวพุทธเรา เห็นใหม่ อภัยทาน ให้ทาน ให้อภัยทาน มีการเจือจางกันไป นี่เรื่องของโลก แต่เรื่องของสัจจะความจริงมันก็เป็นอีกเรื่องหนึ่ง อีกเรื่องหนึ่งคือในหัวใจมัน อีกเรื่องหนึ่งเพราะมันเข้าไปถึงความละเอียด เห็นใหม่ นี่มรรคหยาบ มรรคละเอียดความคืออย่างหยาบ ความคืออย่างกลาง ความคืออย่างละเอียด ความคืออะไร? แล้วความดีนี้ช่วยเหลือเจือจางกันได้ตลอดไป ความดีจากภายนอก อย่างนี้เราเจือจางกันไป นี่เรื่องของโลกนะ

คุณพ่อแม่ของเรานี้เป็นพระอรหันต์ในบ้าน เราได้กตัญญูกตเวทีได้เลี้ยงพ่อเลี้ยงแม่บุญกุศลมหาศาลเลย เพราะอะไร? เพราะโลกมันเป็นอย่างนี้ ถ้าโลกไม่มีการดูแลกัน ไม่มีการรักษากัน โลกมันจะอยู่กันได้อย่างไร โลกอยู่ได้แบบนี้ นี่เรื่องของโลก

แล้วเรื่องของธรรมละ เรื่องของธรรม นี่เจองศ์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า ในมหายานบอก “เจอปุทธะมาก่อน” เพราะเจอปุทธะคือตัวสถานที่ ตัวที่ตั้ง ถ้าไม่มีแล้วมันเป็นนามธรรมนะ ถ้าเป็นมนุษย์เราฆ่านี่คือบาปกรรม แต่ความคิด ความดำริ ความชั่ว ฆ่ามันเป็นบุญกุศล เพราะอะไร? เพราะมันไม่เกิดอีกใจ มันจะเกิดอีกก็เกิดอีกไม่ได้ เพราะฆ่าใหม่ๆ มันยังไม่ขาด มันก็ยังเกิดด๊บบๆ อยู่ ถ้ามันคราด หมั่นไถขึ้นไปเรื่อยๆ ถึงที่สุดแล้วนี่ เราฆ่าทิฐฐิมานะ ความเห็นผิด มันเป็นบาปกรรมที่ไหนล่ะ เราไปฆ่ากิเลสมันเป็นบุญกุศลดี แต่ฆ่าคนเป็นบาป ฆ่ากิเลสเป็นบุญ เอวัง